

What makes us human?
สิ่งใดเล่า
ทำให้เราเป็นมนุษย์

•PUBLISHING•

🌐 : www.sookpublishing.com 📘 : SOOKpublishing 🗨 : @sookpublishing 📧 : SOOKpublishing

SOOK Publishing

ศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

99/8 ซอยงามดูพลี ถนนพระรามสี่ แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพมหานคร 10120

โทรศัพท์ 0-2343-1500 โทรสาร 0-2343-1501

www.tphaihealth.or.th

ISBN 978-616-393-261-7

พิมพ์ครั้งแรก กุมภาพันธ์ 2563

ราคา 180 บาท

Copyright © 2016 The Constellation ASBL

สำหรับสถาบันการศึกษา องค์กร หรือบุคคล ที่ต้องการสั่งซื้อหนังสือจำนวนมาก

ติดต่อขอรายละเอียดได้ที่ sookpublishing@gmail.com

สงวนสิทธิ์หนังสือเล่มนี้ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. 2558

ข้อมูลบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

ลองโบเรย์, ฉอง-หลุยส์.

สิ่งใดเล่า ทำให้เราเป็นมนุษย์ = What makes us human?.— กรุงเทพฯ : ศูนย์เรียนรู้
สุขภาวะ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2562.

176 หน้า.

1. โรคเอดส์. 2. การติดเชื้อเอชไอวี. I. นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี, ผู้แปล. II. ชื่อเรื่อง.

616.9792

ISBN 978-616-393-261-7

What makes us human? สิ่งใดเล่า ทำให้เราเป็นมนุษย์

ผู้เขียน
แปล

ฉอง-หลุยส์ ลองโบเรย์
นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี

จัดพิมพ์และเผยแพร่
ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์

SOOK Publishing
เบญจมาภรณ์ ลิ้มปิษฐีธร
หยาดฝน ธัญโชติกานต์

ดำเนินการผลิต

บริษัท บุกแดนซ์ สตูดิโอ จำกัด
โทรศัพท์ 0-2082-7957
bookdancethailand@gmail.com

บรรณาธิการบริหาร
บรรณาธิการเล่ม
บรรณาธิการต้นฉบับ
ภาพปก
บรรณาธิการศิลปกรรม
พิสูจน์อักษร
คอมพิวเตอร์
ฝ่ายการตลาด
และประชาสัมพันธ์

ภาวนา แก้วแสงธรรม
ณิขมน ศัลยวุฒิ
วิกันดา เผือกบัวขาว
บพิตร วิเศษน้อย
ชนันท์ญา บุญกัลยา
มาลีญา สว่างแสง
กระต่ายสามขา
อังคณา ศุภกิจวณิชโชติ

พิมพ์

บริษัท กู๊ดเฮด พรินท์ติ้ง แอนด์ แพคเกจจิ้ง กรู๊ป จำกัด
โทรศัพท์ 02-136-7042

จัดจำหน่าย

บริษัท เคสดีไทย จำกัด
โทรศัพท์ 0-225-9536-9

สารบัญ

คำนิยาม	8	
คำนำ	13	
อารัมภบท	15	
บทนำ	19	
01 /	ทักษะด้านเอตส์ควรแพร่กระจายไว กว่าเชื้อไวรัส	24
02 /	คุณจะช่วยเราเท่าไร	36
03 /	เมื่อก่อนผมเป็นวิทยุกระจายเสียง เดี๋ยวนี้ผมเป็นเครื่องบันทึกเสียง	46
04 /	ไม่ลงมือทำก็ไม่รู้	58
05 /	จุดสุดยอดไม่ใช่อาชญากรรม	66
06 /	อะไรทำให้เราเป็นมนุษย์	76

07	คนที่นี้ไม่ตอบสนองปัญหา	82
08	SALT คือดีเอ็นเอของเรา	86
09	ทวงสิทธิ์ที่เราจะฝัน	96
10	ร่วมกันกำหนดแนวทางปฏิบัติ	106
11	เรียนรู้บางสิ่ง ถ่ายทอดบางอย่าง	116
12	นี่คือเรื่องทักษะชีวิต!	124
13	แรงบันดาลใจไหลหลัง	134
14	แมงมุมหรือปลาดาว	148
	บทสรุป : มีทางอื่นอีก	160
	คำตาม : ตอนนี้อันทำอะไรได้บ้าง	164
	คำขอบคุณ	167
	หมายเหตุฉบับภาษาอังกฤษ	170
	คำนิยมฉบับภาษาอังกฤษ	171

คำนิยม

เรื่องเล่าในหนังสือเล่มนี้ โดยนายแพทย์ฉอง-หลุยส์ ลองโบเรย์ สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐาน (Transformation) แก่ชีวิตของทุกคนและของมนุษยชาติ

ผมรู้จักและคุ้นเคยกับฉอง-หลุยส์ ลองโบเรย์ เพราะท่านทำงานในโครงการควบคุมโรคเอดส์ในประเทศไทยอยู่หลายปี และร่วมงานกับคนไทยมากมาย รวมทั้งนายแพทย์สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ ด้วย ฉอง-หลุยส์เป็นคนเบลเยียม แต่ดูจะแตกต่างจากชาวยุโรปหรือฝรั่งโดยทั่วไป ที่ไม่มีท่าทีมองมาจากข้างบน แต่ทำตนเสมอที่ทางพระเรียกว่า สมานัตตา

ด้วยท่าทีอย่างนี้ท่านจึงเคารพศักดิ์ศรีและศักยภาพในความ เป็นมนุษย์ของชาวบ้าน ทำให้ค้นพบว่าการรวมตัวร่วมคิดร่วมทำของคนในชุมชนเป็นชุมชนเข้มแข็งเป็นหัวใจของการหยุดยั้งและควบคุมโรคเอดส์ การระบาดใหญ่ของโรคเอดส์ ซึ่งสื่อเค้าวางจะบานปลาย นำความตายไปสู่มนุษยชาตินับร้อยล้านคนถูกระงับยับยั้งให้ถดถอยลงได้ จริงอยู่ในวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งรวมถึงยามี่มีความสำคัญ แต่พลังสำคัญที่สุดอยู่ที่ชุมชนเข้มแข็ง ถ้าอ่านเรื่องราวในหนังสือเล่มนี้ ที่พาท่านไปรู้เห็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศไทย ในอเมริกาใต้ และในแอฟริกา แม้จะมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม แต่ที่ตรงกันหมดก็คือ ชาวบ้านมีศักดิ์ศรีและมีศักยภาพที่จะรวมตัวร่วมคิด ร่วมทำ เอาชนะปัญหาต่าง ๆ ได้

ขณะนี้มนุษย์ทั่วโลกกำลังเผชิญวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ทั้งทาง เศรษฐกิจ ทางสังคมที่เลวร้ายที่สุด ๆ หายนะภัยจากโลกร้อน ความขัดแย้ง โรคซึ่มเศร้า และรวมทั้งปัญหาสุขภาพจิตอื่น ๆ และความหวาดกลัวของการเป็นสังคมสูงวัย วิกฤติต่าง ๆ เหล่านี้ ขณะนี้ไม่มีคำตอบ มีความเห็นว่าคำตอบคือการปฏิบัติจิตสำนึกบ้าง การปฏิบัติทางจิตวิญญาณบ้าง การเปลี่ยนวิถีคิดใหม่บ้าง ศีลธรรมใหม่บ้าง ความเห็นต่าง ๆ เหล่านี้อาจบ่งชี้ว่าอารยธรรมปัจจุบันกำลังวิกฤติ มนุษยชาติต้องการวิถีคิดและวิถีชีวิต หรือคุณค่าซึ่งเป็นฐานของอารยธรรมใหม่แห่งการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสมดุ

คุณค่าใหม่ที่วางนี้คืออะไร

ลองอ่านหนังสือเล่มนี้ให้ถี่ ๆ แล้วจะได้คำตอบ ชื่อหนังสือนั้น ทำทนายให้เราคิด *What makes us human? สิ่งใดเล่า ทำให้เราเป็นมนุษย์*

เมื่อมนุษยชาติวิกฤติสุด ๆ ก็ต้องการศักยภาพสูงสุดของความ เป็นมนุษย์ในการแก้ไข นี่เป็นตรรกะที่ตรงไปตรงมา แล้วอะไรเล่าคือ ศักยภาพสูงสุดของความเป็นมนุษย์ หรือความเป็นมนุษย์ หรือหัวใจของความเป็นมนุษย์

ก็อาจจะมองได้ต่าง ๆ กัน เช่น ความสามารถในการสร้างความรู้ เช่น วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปัญญา ศาสนา นวัตกรรม จิตสำนึกใหม่ ความสามารถในการเรียนรู้

ถ้ามองจากบริบทของความเป็นจริง ว่ามนุษย์ถูกกักขังอยู่ใน ระบบและโครงสร้างอันซับซ้อนและแข็งแกร่ง ไม่มีทางที่จะแหวก หลุดออกมาได้โดยใช้พลังกำลัง หรือเทคโนโลยีใด ๆ หรือปัญญาของปัจเจกบุคคล มีแต่จะต้องถักทอกันและมีปัญญาร่วม (Collective

Wisdom) ในสถานการณ์ความเป็นจริง ไม่ใช่เป็นเพียงความคิดและปรัชญา

ตรงนี้เองที่เราจะเรียนรู้ได้จากตัวอย่างกระบวนการเอาชนะมหันตภัยโรคเอดส์ของประชาชนในประเทศต่าง ๆ ที่หนังสือเล่มนี้จะเล่าให้ฟัง

กระบวนการนี้ประกอบด้วย การเคารพศักดิ์ศรีและศักยภาพ ความเป็นมนุษย์ของคนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะของคนเล็กคนน้อย คนยากคนจน การกระตุ้นให้รวมตัวร่วมคิด ร่วมทำ หรือเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ (Interactive Learning Through Action) ในสถานการณ์จริง

กระบวนการนี้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐาน (Transformation) ในหลายมิติ กล่าวคือ

- (1) เกิดจิตสำนึกใหม่ (New Consciousness) ที่เคารพศักดิ์ศรีและศักยภาพในความเป็นมนุษย์ของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน จิตสำนึกนี้เป็นพื้นฐานของสิ่งที่ตั้งถาม ทั้งปวง เช่น ประชาธิปไตย, การเคารพสิทธิมนุษยชน, ความเป็นธรรม, ความเสมอภาค, มาตรฐาน และ อีสรภาพ
- (2) ก้าวข้าม (Transcending) การแบ่งแยกทุกประเภท ไม่ว่าจะ เป็นกำเนิด, เผ่าพันธุ์, ฐานะ, ตำแหน่ง อันเป็นมายาคติ ความจริงคือ ทุกคนมีความเป็นมนุษย์เหมือนกัน สามารถรวมตัวร่วมคิด ร่วมทำกันได้ ทำให้เกิดพลังทางจิตใจ พลังทางสังคม พลังทางปัญญา อย่างมหาศาล
- (3) เป็นกระบวนการทางปัญญาหรือการเรียนรู้แบบใหม่

ความรู้ ปัญญา การใช้ความรู้ การเรียนรู้แบบเก่าๆ ที่ผ่านมา อาจใช้ได้ในสถานการณ์เก่า หรือเป็นรายบุคคล แต่ไม่มีพลังพอที่จะเผชิญปัญหาใหม่เชิงระบบและโครงสร้างที่ถักทอกันซับซ้อนและแน่นหนา การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติในสถานการณ์จริงเป็นกระบวนการทางปัญญาแบบใหม่ เป็นการเรียนรู้ที่เป็นพลวัต (Dynamic) ตามความเป็นจริงที่ซับซ้อน จำเพาะ พลิกผัน ให้รู้เท่าทัน และจัดการได้ถูกต้อง ร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ไม่ใช่ใครเก่งไปคนเดียว เช่นนี้จึงเกิดปัญญาร่วม (Collective Wisdom) นวัตกรรม และอัจฉริยะกลุ่ม (Group Genius) จึงเป็นพลังทางปัญญามหาศาลที่สามารถเอาชนะปัญหาที่ซับซ้อน ยาก และพลิกผัน

- (4) ยิ่งทำยิ่งรักกันมากขึ้น เชื่อถือไว้วางใจกันมากขึ้น และมีความสุขมากขึ้นๆ ประดุจบรรลุนิพพาน กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติได้ผ่านการทดลองและเห็นผลมาแล้ว ที่ยิ่งทำยิ่งรักกันมากขึ้น ยิ่งเชื่อถือไว้วางใจกัน (Trust) มากขึ้น และมีความสุขอย่างล้นเหลือ ที่บางคนใช้คำว่าประดุจบรรลุนิพพาน เพราะการเห็นคุณค่าซึ่งกันและกัน, ความเสมอภาค, GRATITUDE, การลดความเห็นแก่ตัว และสามัคคีธรรม ความรักและความสุขจะป้อนกลับ ทำให้เกิดฉันทะ วิริยะยิ่งๆ ขึ้น
- (5) ฝ่าความยากไปสู่ความสำเร็จ ปัญหายากๆ ต่างๆ ใช้อำนาจ หรือใช้เงิน หรือใช้ความรู้สำเร็จรูปไม่ได้ผล แต่การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติด้วยพลัง 4 ประการ

ดังกล่าวข้างต้น ทำให้ฝากความยากไปสู่ความสำเร็จ เป็น
สัมฤทธิ์ศาสตร์ใช้ได้กับเรื่องอื่นๆ นอกจากเอาชนะโรค
เอดส์ เช่น ขจัดความยากจน การลดความเหลื่อมล้ำ
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การควบคุมโรคและสร้างสุขภาพ
การเผชิญภัยพิบัติ ฯลฯ

บางคนเรียกกระบวนการนี้ว่า “กระบวนทรรศน์ใหม่ในการ
พัฒนา” (New Development Paradigm)

กระบวนทรรศน์ใหม่นี้ได้บูรณาการความเป็นมนุษย์ จิตสำนึก
ใหม่ พลังทางศีลธรรม พลังทางสังคม พลังแห่งการเรียนรู้ และ
พลังการจัดการ เข้าไว้ด้วยกัน เป็นเรื่องลึกและทรงพลัง แต่ง่ายที่จะ
ลองทำและประสบผลด้วยตนเองทุกคน นั่นคือ สำนึกในศักดิ์ศรีและ
ศักยภาพในความเป็นมนุษย์ของตนเองและผู้อื่น แล้วรวมตัวร่วมคิด
ร่วมทำ เมื่อเกิดจิตสำนึกก็เกิดความสุขฉับพลัน และเมื่อรวมตัว
ร่วมคิด ร่วมทำ ก็ยิ่งเกิดความสุขและพลังที่จะขับเคลื่อนทุกสิ่ง
ทุกอย่าง จึงกล่าวไว้ในเบื้องต้นว่า เรื่องเล่าในหนังสือเล่มนี้จะก่อเกิด
การเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานในตัวท่านและมนุษยชาติ

จึงขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนสร้างชุมทรัพย์ทางปัญญาเพื่อ
มนุษยชาติเล่มนี้ ซึ่งประกอบด้วยประชาชนในหลายประเทศที่เป็น
ผู้ปฏิบัติ นายแพทย์ฉอง-หลุยส์ ลองโบเรย์ ผู้นิพนธ์ ผอ.เบญจมาภรณ์
ลิ้มปิษฐีเยร แห่งสสส. คุณอนุชานาฏ เนตรประเสริฐศรี ผู้แปลเป็น
ภาษาไทยอย่างดี คณะบรรณาธิการและผู้จัดพิมพ์ทุกคน ขอให้หัวใจ
แห่งความเป็นมนุษย์งอกงามในใจของเพื่อนมนุษย์ทุกคน และแผ่
ไพศาลปกคลุมโลกให้ร่มเย็นและงดงาม

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี

คำนำ

ในช่วงระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมาปัญหาเรื่องโรคเอดส์ เป็นปัญหาสุขภาพที่ลุกลามบานปลายไปทั่วโลก ความรุนแรงของ สถานการณ์เกี่ยวกับโรคเอดส์นี้ ส่งผลให้โรคนี้อันเป็นปัญหาสุขภาพ ปัญหาแรกที่องค์การสหประชาชาติยกระดับขึ้นมาเป็นเรื่องที่ต้องแก้ไข อย่างเร่งด่วน

นอกจากองค์การสหประชาชาติแล้ว ในปี 2004 ฌอง-หลุยส์ ลองโบเรย์ กับบุคลากรคุณภาพ 11 คนจากทุกทวีป ก็ได้เปิดตัว “Constellation” ซึ่งเป็นองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อกระตุ้นและเชื่อม ประสานการแก้ปัญหาระบาดที่เกิดขึ้นทั่วโลก วิธีการทำงานของ Constellation ต่างไปจากหน่วยงานอื่น ๆ ตรงที่หน่วยงานส่วนใหญ่มักใช้ วิธีเข้าไปให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ สอนวิธีการป้องกัน เข้าไปแจก ถุงยางอนามัย แต่พวกเขานำวิธีการใหม่ๆ ไปใช้ โดยหลักการของ พวกเขา คือ ใช้มุมมองเรื่องความเป็นมนุษย์เพื่อแก้ปัญหาที่สังคมโลก เผชิญร่วมกัน เพื่อให้ทุกฝ่ายรู้จักรับผิดชอบชีวิตของตัวเอง พวกเขา เข้าไปฟัง และไม่อบรมหรือชี้หน้า แต่เน้นชื่นชมจุดแข็งของชุมชน ให้ชุมชนร่วมถ่ายทอดเรื่องราว แบ่งปันข้อมูล และส่งเสริมให้คน ในชุมชนสนับสนุนกัน ให้ชุมชนประเมินตนเองและเรียนรู้จากการ ลงมือทำ

วิธีการทำงานเช่นนี้ทำให้ผู้คนในชุมชนต่าง ๆ ทั่วโลกตระหนักถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ภายในตัวเอง ผู้คนในสังคมตระหนักถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ในตัวผู้ป่วย ทุกคนมองเห็นจุดแข็งของชุมชนที่จะช่วยกันผลักดันคุณภาพชีวิตในด้านอื่น ๆ ให้ดีขึ้นได้ นอกเหนือไปจากการหยุดโรคเอดส์ไม่ให้แพร่กระจาย ด้วยเหตุนี้ วิธีการของ Constellation จึงประสบผลสำหรับทั้งในแง่การหยุดการแพร่กระจายของโรค การช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ติดเชื้อและสังคมโดยรวม รวมถึงทำให้ผู้ป่วยตระหนักถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์

SOOK Publishing สำนักพิมพ์ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งส่งเสริมสุขภาพของคนไทยผ่านสื่อในรูปแบบหนังสือเล่ม ขอชวนทุกท่านไม่จำเพาะผู้ที่มุ่งทำงานเพื่อสังคมได้อ่านหนังสือเล่มนี้ เรื่องราวอันประกอบด้วยหลาย ๆ เรื่องย่อเรื่องนี้ จะกระตุ้นให้ผู้อ่านใคร่ครวญและเชื่อมั่นในความเข้มแข็งของตนเองเมื่อร่วมมือกับคนอื่น ๆ เราเชื่อมั่นว่าวิธีการที่องค์กรนี้ใช้จะสามารถใช้แก้ไขปัญหาอุปสรรคในการทำงานชุมชนได้ในทุก ๆ มิติ รวมไปถึงการใช้ชีวิตธรรมดาสามัญให้มีความสุข ประสบผลสำเร็จ

SOOK Publishing
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

อา/รรมภบท

ฉันได้รู้จักคุณหมอมอง-หลุยส์ ลองโบเรย์ เมื่อปี 2003 ตอนนั้นฉันเป็นกรรมการคนหนึ่งในคณะกรรมการบริหารกลุ่มสตรีผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์นานาชาติ (International Community of Women Living with HIV) และใช้เวลาหลายปีในการแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ซึ่งดูเหมือนจะไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

งานสำคัญส่วนหนึ่งของฉันคือ ช่วยส่งเสริมให้ผู้หญิงที่ติดเชื้อเอชไอวีมีส่วนร่วมในเรื่องสำคัญ ๆ และการตัดสินใจต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตเรา แต่ฉันเริ่มรู้สึกอึดอัดกับระบบโครงสร้างอันซับซ้อนซึ่งเจตนา

“

จะป้องกันพวกเรา เหล่าผู้ติดเชื้อเอชไอวี จากการแพร่เชื้อ

”

ทว่าก็กันเราออกจากกระบวนการด้วยเช่นกัน

ปลายปี 2003 ฉันเดินทางไปเมืองลียง ประเทศฝรั่งเศส เพื่อร่วมการประชุมว่าด้วยท่าทีที่ท้องถิ่นตอบสนองปัญหา ดร.ลองโบเรย์เป็นผู้เชิญให้ฉันเข้าร่วมประชุมครั้งนั้น ฉันเคยได้ยินกิตติศัพท์ของเขามาก่อน เพราะเขาทำงานให้ธนาคารโลกในฐานะผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเอชไอวี รวมทั้งมีส่วนร่วมในการก่อตั้งโครงการร่วมด้านเอชไอวี/เอดส์ของสหประชาชาติ (Joint United Nations Programme of HIV/AIDS

หรือ UNAIDS) ฉันคิดว่าตัวเองคงจะไปร่วมประชุมเชิงวิชาการคล้ายกับที่เคยเข้าร่วมครั้งก่อน ๆ ซึ่งยิ่งตอกย้ำความอึดอัดคับข้องใจในทิศทางการแก้ไขปัญหาเอดส์แพร่ระบาด ทว่าฉันกลับพบว่าการประชุมคราวนี้ไม่เหมือนเคย ฉันคุ้นชินกับแนวทางในการประชุมครั้งก่อน ๆ ซึ่งมุ่งเน้นการแก้ปัญหาในระดับโลก แต่ฉันกลับสนใจใคร่รู้ถึงมุมมองและจุดเน้นอันแปลกเปลี่ยนของการประชุมครั้งนี้ ซึ่งมุ่งอภิปรายถึงการแก้ปัญหาของชุมชนท้องถิ่นเอง แล้วฉันก็พลันตระหนักว่า ในที่สุดตัวเองได้ค้นพบความมุ่งมั่นทุ่มเทที่ตัวเองมองหาในงานด้านเอดส์แล้ว

นับจากร่วมประชุมครั้งนั้น ฉันเฝ้าสังเกตและเข้าไปมีส่วนร่วมเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในขอบเขตของงานดังกล่าว ในไม่ช้า สิ่งซึ่งเริ่มต้นจากวิธีกระตุ้นให้ท้องถิ่นลงมือแก้ปัญหาเอดส์เองก็ค่อย ๆ ต่อยอดเป็นการใช้ทำที่นั่นแก้ปัญหาจนได้ผล มิติที่แท้จริงของปัญหาเอชไอวีก็คือการยอมรับเมื่อเราตระหนักว่าปัญหานี้ไม่ใช่ปัญหาอุปสรรคเพียงอย่างเดียวที่เราเผชิญทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและในฐานะชุมชนบ่อยครั้งที่ปัญหานี้ไม่ใช่ปัญหาเร่งด่วนที่สุดด้วยซ้ำ หากแต่เป็นหนึ่งในปัญหาอื่น ๆ อีกมากมายที่อาจลิดรอนความฝันของเรา

วิธีการที่เราใช้แก้ปัญหาเอดส์มีอิทธิพลต่อทำที่ที่มีต่อเชื้อเอชไอวีของคนทั่วไป หลายประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญด้านเอชไอวีระดับโลกไม่เห็นสำคัญเพราะมันแต่มุ่งเน้นไปที่การแก้ปัญหาดังกล่าวเริ่มปรากฏ เมื่อกลุ่มผู้ติดเชื่อต่าง ๆ เริ่มตระหนักในความสามารถของตนจากการได้ค้นพบตัวเอง ทั้งกลุ่มผู้ติดเชื่อเองและคนภายนอกก็เริ่มเคารพและมองพวกเขาต่างไปจากเดิม ทั้งนี้กระตุ้นให้ชุมชนเห็นความสำคัญและลงมือแก้ปัญหานี้กันเอง ไม่ช้าทักษะการแก้ปัญหาเอดส์ในชุมชน (Community Competence Against AIDS) ก็พัฒนาคลี่คลายเป็นกระบวนการสร้างทักษะชีวิตในชุมชน (Community Life Competence Process) ซึ่งหนังสือเล่มนี้นำเสนอไว้นั่นเอง กระบวนการนี้

ไม่ได้เสนอทฤษฎีหรือส่งเสริมระเบียบวิธีต่าง ๆ หรือเสนอความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญชื่อดังคนใด ตรงกันข้ามกลับแบ่งปันภูมิรู้อันเกิดจากประสบการณ์ของผู้คน ซึ่งก็คือภูมิรู้ที่ตีแผ่โดยผู้คนที่หลังจากได้ตระหนักและวิเคราะห์ปัญหาที่เผชิญแล้วก็ลงมือใช้วิธีแก้ไขซึ่งเหมาะสมที่สุด หนังสือบอกเล่าข้อสังเกตเหล่านี้แล้วปล่อยให้เราสรุปเอาเองถึงขอบเขตที่แท้จริงของแนวทางการทำงานอย่างนี้

ดร.ลองโบเรย์เป็นผู้ที่มีบุคลิกน่าประทับใจอย่างยิ่ง และชอบหัวเราะอย่างอบอุ่นจริงใจ เขาไม่เพียงฉายภาพนักวิชาชีพผู้เชี่ยวชาญที่เป็นอยู่ ใคร ๆ ที่ได้ร่วมงานกับ Constellation ย่อมเห็นชัดว่ามอง-หลุยส์คือต้นแบบของจิตวิญญาณเบื้องหลังวิธีการนี้ หรือกล่าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้นได้ว่าเบื้องหลังแนวทางซึ่งเน้นที่ชีวิตและการใช้ชีวิต ภาพที่เห็นซ้อนสนิทกับโครงการซึ่งเขาทุ่มเททำเต็มที่ทั้งกายและใจ บุคลิกภาพอันตื่นตัวและเปิดใจกว้างสะท้อนให้เห็นรอบตัว แม้ว่าจะเป็นผู้เชี่ยวชาญในสายงานนี้ เขาก็เคารพในพื้นที่และทัศนคติของผู้อื่น เขามั่นใจในกระบวนการที่ตนแนะนำอย่างยิ่ง จนรู้ว่ากระบวนการนี้นำไปใช้ได้โดยไม่จำกัดเฉพาะในสายอาชีพของตน เพราะสำหรับมอง-หลุยส์ เขาเชื่อว่าไม่ควรแบ่งแยกระหว่างปัญหาส่วนตัวกับปัญหาด้านอาชีพการงาน

ตอนที่แลกเปลี่ยนความเห็นกันเรื่องแนวทางการเขียนหนังสือเล่มนี้ ฉันเห็นว่าหนังสือจำเป็นต้องบอกเล่าเรื่องราวโดยรวม ไม่ใช่เพียงหยิบชิ้นส่วนประสบการณ์ต่าง ๆ มารวมกัน แต่เป็นการบอกเล่าร้อยเรียงให้เห็นเป็นภาพสมบูรณ์ เหมือนฟังใครสักคนเล่าถึงชีวิตตัวเอง ฉันแทบปักใจเชื่อว่างานนี้คงยากจะสำเร็จ แต่ตอนนี้หลังจากได้อ่านแบบแทบจะวางไม่ลง ฉันก็เขียนบทหานี้ด้วยความรู้สึกที่หนังสือเขียนได้ดีเกินกว่าที่ฉันคาดหวังไว้เสียอีก

ไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะเล่าถึงวิธีการทำงานโดยไม่สอดแทรกทฤษฎีความเชื่อบางอย่าง ไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะอธิบายโดยไม่บรรยายสั่งสอน

โดยเฉพาะเมื่อตัวผู้เขียนคือฉอง-หลุยส์ ทุ่มเทจิตใจแรงกล้า ทว่าเขากลับเล่าเรื่องราวที่พบเจอไปพร้อม ๆ กับเรื่องของตัวเขาเองได้เหมือนกับที่นักขับลำนำสมัยก่อนทำ คือถักร้อยสอดประสานเรื่องเล่าชีวิตผู้คนในสังคมที่ซับซ้อนแปรผันและกว้างไกลเอาไว้ด้วยกัน

ในเรื่องราวเล็กๆ ที่เขาเขียน มีหลายเรื่องน่าสนใจ น่าขัน และเปี่ยมด้วยปัญญา เราได้พบปรัชญาชีวิตอันลึกซึ้ง เรื่องที่เขาเล่าทำให้เราเห็นภาพวิธีการใช้ความเข้มแข็งและความรักแก้ไขปัญหาซึ่งผุดขึ้นท่ามกลางสังคมที่เสแสร้งและระบบการทำงานซึ่งทำให้เราแปลกแยกจากรากเหง้าทางสังคมและครอบครัว เมื่อยอมรับฟังเรื่องราวที่เล่าอย่างเรียบง่ายใสซื่อนี้ เราก็ค่อย ๆ น้อมใจเข้าหาวิถีแห่งการเชื่อมั่นในภูมิรู้ของตนเองที่เราได้ถ่ายทอดแบ่งปันกับเพื่อนมนุษย์คนอื่น ๆ ในวิถีทางนี้ พื้นฐานของวิถีแก้ปัญหาก็คือ เราต่างมีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน พร้อมทั้งเห็นคุณค่าทักษะความสามารถอันหลากหลายของคนเรา

การอ่านหนังสือที่รวมหลากหลายเรื่องราวเล่มนี้ช่างเป็นประสบการณ์อันชวนให้เบิกบานใจ หนังสือที่ผู้อ่านต่างให้การยอมรับ เพราะเป็นหนังสือซึ่งเชื่อมโยงกับความปรารถนาพื้นฐานร่วมกันอย่างหนึ่งของคนเรา นั่นคือ อยากมีความสุข

พลังชีวิตที่ผู้เขียนส่งต่อเป็นกำลังใจให้ผู้อ่าน โดยเห็นได้ลึกซึ้งในแต่ละถ้อยคำนั้นเชิญชวนอย่างอบอุ่นให้เราเริ่มลงมือสัมผัสประสบการณ์ที่เป็นจริง รวมถึงแรงชักชวนจากจิตใจกระตือรือร้นของผู้คนนับร้อยหรือกระทั่งนับพันซึ่งหนังสือเล่มนี้บอกเล่าถึงประสบการณ์ของพวกเขาเอาไว้ หรือเรียกได้ว่าผู้ที่ถ่ายทอดแบ่งปันเรื่องราวของเขาผ่านหนังสือเล่มนี้นั่นเอง

ขอขอบคุณฉอง-หลุยส์สำหรับเรื่องราวแสนวิเศษของความฝันร่วมกันนี้

มาเรีย-โฮเซ่ วาซเกซ